

La planificació estratègica territorial o com fer viable la decisió d'un projecte col·lectiu de ciutat

Publicat per [Interacció](#) [1] el 28/11/2014 - 14:57 | Última modificació: 13/03/2026 - 15:18

[Helena Cruz](#) [2] | [Sòcol](#) [3]

El planejament estratègic territorial és un instrument de gestió que les administracions locals començaren a utilitzar especialment a mitjans dels noranta per guiar el desenvolupament econòmic dels municipis i respondre als reptes que presentaven les ciutats a finals del segle XX. Si mirem de fer-ne un balanç, en alguns casos la redacció d'un pla estratègic ha representat l'ocasió per acordar amb la societat civil i especialment amb els agents econòmics un futur desitjable pel municipi. El disseny de futurs escenaris i objectius permet als participants esclarir quines són les prioritats pel municipi en qüestió, discernint quines són necessàries de les urgents. Al llarg dels anys d'implementació s'ha posat de relleu el seu caràcter participatiu. Tanmateix, en la majoria d'aquests processos la participació es limita als agents econòmics i a representants d'associacions cíviques, tendint a infrarepresentar a la ciutadania no associada i en la major part dels casos ha contribuït a reforçar el rol de l'administració en la xarxa d'agents urbans.

La inexistència d'un procés d'elaboració preestablert (de fet, no tindria sentit que existís atès que el pla s'ha d'adaptar al context específic de cada municipi) a vegades ha comportat confusió i fins situacions de conflicte perquè no sempre ha estat dissenyat, debatut i pactat prèviament amb els participants. No sempre s'ha establert també el nivell de compromís i implicació dels distints agents que hi participen, fet que ha comportat que el pla estratègic depengui del seu promotor i que el lideratge recaigui en l'alcalde.

Tot plegat ha representat un risc important, ja que els canvis de govern poden impedir o dificultar el seu posterior desplegament, quedant com un document que recull bones intencions però que no s'acaben duent a terme. A més, el caràcter obert del procés sovint ha comportat la inclusió d'accions de condició generalista o expressions de bona voluntat, que no han acabat traduint-se en un projecte concret.

Alhora, el planejament estratègic territorial s'ha volgut presentar com una alternativa al planejament urbanístic, més flexible i menys burocràtica. Tot i això, atès que s'ha limitat al diagnòstic i a la cerca del consens sobre uns principis generals -però no sobre unes accions territorialitzades- no només ha dificultat la seva execució sinó que la participació de la ciutadania s'ha centrat en la formulació d'un objectiu-visió de la ciutat a llarg termini però no ha intervingut en la concreció de les accions necessàries per aconseguir-ho, fet que pot ser un element desincentivador de la mateixa participació de la ciutadania.

Per tant es fa necessari incorporar el planejament estratègic en un procés més ampli de planificació, per evitar que sigui un moment de diagnòstic deslligat de processos de planificació més executius duts a terme des de l'administració. El planejament estratègic territorial ha de ser l'instrument per construir escenaris a partir d'imaginar les possibles tendències que afectaran la ciutat, l'economia i la societat i compaginant-ho amb els

desitjos i preferències de la col·lectivitat ciutadana. El desenvolupament de processos de participació substantiva -que no es limitin a promoure actes merament informatius- en els quals tingui lloc una participació entre iguals és una primera fase necessària per democratitzar el projecte de ciutat. Tanmateix, s'ha d'establir el lligam amb la posterior traducció en accions concretes, que fins ara s'ha tendit a executar-se des de les estructures de l'administració. Aquest procés, que hauria de desenvolupar-se en diàleg amb aquells que han ideat el projecte de ciutat, s'ha d'encarregar d'especificar paulatinament els acords genèrics en formes concretes de previsió de creixement urbà, d'establiment de serveis i equipaments (també els culturals, encara que no exclusivament), de reforma d'àrees urbanes, etc. D'aquesta manera, es reforçaria la participació ciutadana en plans amb capacitat executiva, compartint sabers ciutadans i tècnics. Es tracta no només d'establir democràticament un acord general -un pacte entre administració i ciutadania- entorn una visió de ciutat futura sinó d'acordar la manera de fer-la viable a través d'accions i projectes concrets.

Helena

Cruz

és Doctora en Geografia per la Universitat Autònoma de Barcelona i Màster en Urban Management per la Erasmus Universiteit Rotterdam. Actualment és investigadora a Sòcol Tecnologia Social, una consultora start-up creada al Parc de la Recerca de la UAB. Anteriorment ha estat investigadora postdoctoral al Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona i ha participat en diversos projectes a l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP) de la UAB.

Categories: Debat 2014

Categories: Interacció: debats

Categories: Activitats Interacció

Etiquetes: planificació cultural

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: desenvolupament territorial

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2014/planificacio-estrategica>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://seu.santquirzevalles.cat/DetallPolitic/_g-HcMKRFjPY_qDEimRtcVwm56qgKmHyiVRe8vVuyBHK

[3] <http://www.socol.cat>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/5518>